

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิผลการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ระหว่างโรงเรียนในโครงการเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติ กับ โรงเรียนที่มีการสอบไล่ปลายปี โดยมีสมมติฐานในการวิจัยว่า สัมฤทธิผลในการเรียนของ นักเรียนที่อยู่ในโครงการกับนักเรียนที่อยู่นอกโครงการนั้นต่างกัน

ตัวอย่างประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในนครหลวงกรุงเทพ-ธนบุรี ทุกโรงเรียนที่อยู่ในและนอกโครงการ ซึ่งมีโรงเรียนในโครงการเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติ 15 โรงเรียน เป็นจำนวน 534 คน และ โรงเรียนนอกโครงการ 6 โรงเรียน เป็นจำนวน 208 คน ได้นำแบบทดสอบระดับความสามารถ ทางปัญญาไปทำการทดสอบนักเรียนทั้งสองกลุ่ม และนำนักเรียนในและนอกโครงการมาจับคู่กัน โดยมีหลักเกณฑ์ว่า ต้องเป็นเพศเดียวกัน อายุเท่ากัน มีคะแนนระดับความสามารถทางปัญญา เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 137 คู่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบทดสอบวัดระดับความสามารถทางปัญญา และ แบบทดสอบวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นของสำนักทดสอบวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร แบบทดสอบวัดระดับความสามารถทางปัญญานั้นสร้างขึ้นเพื่อใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โดยเฉพาะ เพื่อใช้คัดเลือกเด็กเข้าศึกษาต่อในสายวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียนมัธยมแบบ ประสม ประกอบด้วยคณิตศาสตร์เรียงอันดับ และภาษาไทยศัพท์ไม่เข้าพวก ทางสำนักทดสอบ ได้นำไปทดสอบสองรอบในภาคศึกษา 1, 6 และ 12 มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อถือได้เมื่อ รวมความถี่ของทุก ๆ ภาค .555 และ .578 ตามลำดับ แบบทดสอบอีกชุดหนึ่งเป็นวิชา ภาษาไทย ซึ่งมี อ่าน ย่อ หลักภาษา และสะกดคำ เป็นแบบทดสอบที่ออกครอบคลุมเนื้อหา ในหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ทางสำนักทดสอบได้เคยนำไปทดสอบสองรอบในภาค ศึกษา 1, 6 และ 12 มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อถือได้เมื่อรวมความถี่ทุกภาคแล้ว วิชาอ่าน .614 ย่อ .426 หลักภาษา .778 และสะกดคำ .763 ตามลำดับ จึงนับได้ว่า

เป็นแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นสูง เพราะได้นำไปทดลองสอบกับจำนวนประชากรหลายภาค และได้แก้ไขปรับปรุงหลายครั้ง จึงนับได้ว่าเป็นข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงต่อการนำมาใช้ และมีอำนาจจำแนกสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างนักเรียนที่อยู่ในโครงการกับนักเรียนนอกโครงการนั้น ใช้ z - test method โดยคำนวณค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนแต่ละคู่ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่าง และค่าอัตราส่วนวิกฤติ (z) ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

1. สัมฤทธิ์ผลการเรียนวิชาอ่าน ย่อ และสะกดคำ ของนักเรียนนอกกับในโครงการ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นวิชาหลักภาษาซึ่งมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มในโครงการมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชานี้สูงกว่ากลุ่มนอกโครงการ แต่เมื่อนำคะแนนรวมของทุกวิชามาเปรียบเทียบกันแล้วทั้งสองกลุ่มมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนที่ไม่แตกต่างกัน
2. สัมฤทธิ์ผลการเรียนของนักเรียนหญิงนอกโครงการกับนักเรียนหญิงในโครงการ ไม่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน ย่อ สะกดคำ หรือหลักภาษา แม้กระทั่งคะแนนรวม
3. สัมฤทธิ์ผลการเรียนของนักเรียนชายนอกโครงการกับนักเรียนชายในโครงการ ไม่มีความแตกต่างกันในวิชาอ่าน ย่อ สะกดคำ ยกเว้นวิชาหลักภาษา ซึ่งนักเรียนชายในโครงการมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนสูงกว่านักเรียนชายนอกโครงการ แต่เมื่อนำคะแนนรวมมาเปรียบเทียบกันแล้ว สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียนชายทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน
4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความสามารถทางปัญญา กับคะแนนวิชาภาษาไทยของนักเรียนนอกและในโครงการอยู่ในเกณฑ์สูง คือ .72 แสดงว่านักเรียนที่ทำแบบทดสอบระดับความสามารถทางปัญญาได้ดี ก็จะทำแบบทดสอบวิชาภาษาไทยได้ดีด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีปัญญาสูงจะสามารถทำแบบทดสอบวิชาภาษาไทยได้คะแนนสูงด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาผลของการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า สมรรถนะผลการเรียนวิชาภาษาไทยของเด็กทั้งสองกลุ่มต่างกัน แต่ผลที่ปรากฏในการเปรียบเทียบโดยไม่แยกเพศนั้นมีเพียง 1 วิชาเท่านั้น คือหลักภาษา ซึ่งกลุ่มในโครงการมีสมรรถนะผลสูงกว่ากลุ่มนอกโครงการ อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคะแนนมาตรฐานของทุกวิชามารวมกันแล้วเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างอีกเช่นกัน เมื่อพิจารณาผลของการวิจัยซึ่งแยกเปรียบเทียบนักเรียนหญิงในกับนอกโครงการ และนักเรียนชายในกับนอกโครงการ สมรรถนะผลในการเรียนไม่มีความแตกต่างกันเลย ไม่ว่าจะเป็นรายวิชาหรือคะแนนรวม ซึ่งจะมีต่างกันก็เฉพาะวิชาหลักภาษาของนักเรียนชายเท่านั้น แต่เมื่อนำคะแนนรวมมาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแล้วก็ไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่ผลการวิจัยปรากฏผลเช่นนี้ เพราะ

1. ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนอกหรือในโครงการ ล้วนเป็นโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานทั้งสิ้น โดยเฉพาะบุคคลสำคัญคือครู ซึ่งมีความรับผิดชอบหน้าที่ มีวัสดุอุปกรณ์ มีจำนวนครูได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน มีการจัดบริการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่คล้ายคลึงกัน เช่น การจัดอาหารกลางวัน การสอนซ่อมเสริม การให้ความช่วยเหลือเด็กยากจน การติดต่อกับชุมชน การจัดสภาพการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวโรงเรียนทั้งสองประเภทได้จัดขึ้นในโรงเรียนของตน แม้ว่าในการจัดบริการดังกล่าวจะกระทำในโรงเรียนเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติ แต่โรงเรียนที่มีการสอบไล่ปลายปีก็จัดขึ้นเพื่อช่วยเด็กด้วย

2. พิจารณาในวิธีการสอนของโรงเรียนในโครงการไม่แตกต่างจากโรงเรียนนอกโครงการ แม้วัตถุประสงค์ของโครงการจะมุ่งให้ครูจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างจากโรงเรียนที่ไม่ได้อยู่ในโครงการ แต่เนื่องจากการเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติเป็นระบบการเลื่อนชั้นที่ใหม่สำหรับครูประถมศึกษา จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานไม่มากพอ ความเคยชินต่อการสอนแบบเดิมจึงยังมีอยู่ ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการให้คำแนะนำจึงจะสามารถลงล่าง **concept** เดิมได้

3. โรงเรียนที่อยู่นอกโครงการได้พิจารณาเห็นว่า วิธีดำเนินงานของการเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัตินั้นเป็นวิธีการที่โรงเรียนของตนได้กระทำมาก่อนแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องเข้า

โครงการอันจะทำให้เกิดพันธะยุ่งยากกับทางโรงเรียน และอีกประการหนึ่งเมื่อเข้าโครงการแล้ว โรงเรียนไม่มีอิสระที่จะเลือกใช้วิธีการที่จะจัดสภาพการเรียนการสอนให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลแก่เด็ก ประการสุดท้ายโรงเรียนนอกโครงการพยายามที่จะให้ผลการเรียนไม่ค้อยกว่าโรงเรียนที่อยู่ในโครงการ จึงได้มีการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนอยู่เสมอ โดยมีอาจารย์ใหญ่ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า แม้โรงเรียนนอกโครงการซึ่งใช้ระบบการเลื่อนชั้นโดยสอบไล่ปลายปี ซึ่งได้มีการกลั่นกรองเด็กตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ส่วนโรงเรียนในโครงการเด็กจะเลื่อนชั้นมาโดยอัตโนมัติจนกระทั่งถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 การที่สัมฤทธิ์ผลการเรียนไม่มีความแตกต่างกันนั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานควรที่จะให้เด็กของตนได้เลื่อนชั้นทุกปี ทั้งนี้ โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้ติดตามเด็กอย่างใกล้ชิด คุณภาพของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นเด็กเก่ง ปานกลางหรืออ่อน ย่อมแสดงให้เห็นว่า มีสัมฤทธิ์ผลการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันดังที่ปรากฏแล้ว นอกจากนั้นหากพิจารณาเป็นรายวิชา วิชาที่เด็กในโครงการมีสัมฤทธิ์ผลมากกว่าเด็กนอกโครงการคือ หลักภาษา อาจเป็นเพราะครูมีความเข้าใจในวิธีดำเนินงานการเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติ ตลอดจนให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการฝ่ายวิชาการปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอ จึงทำให้มีผลเกินกว่าวิชาอ่าน, ย่อ และสะกดคำ ด้วยเหตุผลดังกล่าว โรงเรียนนอกโครงการจึงควรพิจารณานำระบบการเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติมาใช้ในโรงเรียนของตน

พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนระดับความสามารถทางด้านปัญญากับคะแนนวิชาภาษาไทยของนักเรียนในและนอกโครงการ มีค่าสูงตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้ที่มีความสามารถทางปัญญาจะทำแบบทดสอบวิชาภาษาไทยได้ดี แสดงว่ากลุ่มสูง กลุ่มกลางและกลุ่มต่ำ ซึ่งจัดไว้เรียงตามคะแนนความสามารถทางปัญญา ได้คะแนนวิชาภาษาไทยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่ม นับว่าแบบทดสอบทั้งสองชุด คือแบบทดสอบความสามารถทางปัญญา และแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาภาษาไทยใช้ได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

ขอเสนอแนะ

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้คือ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับกรมสามัญศึกษา

1.1 กรมสามัญศึกษาควรวางมาตรการในการดำเนินงานให้รัดกุม เนื่องจาก การเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติเป็นเรื่องใหม่ซึ่งครูและผู้บริหารโรงเรียนยังมีความเข้าใจไม่มากพอ แม้กระนั้นผลของการวิจัยที่ออกมาที่ปรากฏชัดว่า สมรรถนะผลการเรียนวิชาภาษาไทยของเด็กทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ดังนั้นควรจะหาทางให้โรงเรียนอื่น ๆ ที่อยู่นอกโครงการได้เข้ามา ใช้ระบบการเลื่อนชั้นดังกล่าว เพื่อให้วิธีดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสภาพการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนนอกโครงการได้กระทำไปคล้ายคลึงหรือเหมือนกับโรงเรียนในโครงการนั้นให้มี ประสิทธิภาพและรัดกุมยิ่งขึ้น และหากโรงเรียนเหล่านั้นได้ใช้การเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติแล้ว จะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการสอบไล่ ตลอดจนเวลาและแรงงานซึ่งเสียไปในการออก ข้อสอบ ดังนั้นการชี้แจงแนะนำให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จึงเป็นหน้าที่ของ กรมสามัญศึกษาที่จะพิจารณาหาทางให้ทางโรงเรียนหันเหมาใช้การเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติ ในเมื่อโรงเรียนดังกล่าวเป็นโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา และอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานทั้งสิ้น

1.2 เกณฑ์ในการคัดเลือกว่าโรงเรียนใดเป็นโรงเรียนมาตรฐานนั้น ควรที่ พิจารณาให้ละเอียด ประการสำคัญเจ้าหน้าที่ของกรมสามัญศึกษาควรออกไปทำการสำรวจ ค่ายตนเองเพื่อจะได้ทราบรายละเอียด ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ก่อนที่โรงเรียนจะเข้าโครงการ มิฉะนั้นเมื่อเข้าโครงการแล้วอาจมีปัญหาดังกล่าว เกิดขึ้น อันเป็นผลให้การดำเนินงานของ โครงการไม่ได้ผลดี ทำให้ครูมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเลื่อนชั้นในลักษณะดังกล่าว

1.3 ความเข้าใจในวิธีดำเนินงานและการรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของครูและ ผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญ การส่งเสริมให้ครูมีความคิดริเริ่มรู้จักคิดแปลงวิธีการสอน แสวงหา ความรู้ใหม่ ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญที่ทางศึกษานิเทศก์จะตองหาทางกระตุ้นในเรื่องนี้ ดังนั้นโรงเรียนที่ใช้การเลื่อนชั้นแบบนี้ยังเห็นควรที่จะปล่อยให้ทางโรงเรียนดำเนินงานไป ตามลำพังไม่ได้ แม้ว่าจะผ่านพ้นระยะการทดลองมาแล้วก็ตาม ควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ทาง วิชาการของกรมสามัญศึกษาคิดตามดูการปฏิบัติงานของโรงเรียนทุกระยะ และมีการประชุม ชี้แจงทุก ๆ 2 สัปดาห์ หรือทุก ๆ เดือน เพื่อทราบปัญหาดังกล่าว อันอาจจะช่วยครูได้ขจัด ปัญหาที่เกิดขึ้น

1.4 ผู้ปกครองยังมีความเข้าใจในการเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติไม่มากพอ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของกรมสามัญศึกษาควรชี้แจงทำความเข้าใจมากกว่าที่จะให้ครูอธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจ ทั้งนี้เพราะครูเองก็หาที่มีความเข้าใจในรายละเอียดมากพอไม่

1.5 แบบทดสอบเพื่อวัดสัมฤทธิ์ผลการเรียนนั้น ควรจะใช้เหมือนกันทั้งโรงเรียนในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ควรสร้างให้เป็นแบบทดสอบมาตรฐานเพื่อประโยชน์ในการที่จะใช้ใ้ได้ตรงจุดมุ่งหมาย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

2.1 การสอนวิชาภาษาไทยควรพึงเล็งการจัดกิจกรรมที่ใหม่และน่าสนใจสำหรับเด็ก และควรนำวัสดุทัศนวัสดุอุปกรณ์มาใช้มากกว่าที่จะใช้วิธีสอนแบบบรรยายเท่าที่ปรากฏในสภาพการเรียนการสอนปัจจุบัน การสอนภาษาไทยไม่มีใครได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน อุปกรณ์ส่วนมากใช้ตัวคำ¹ ดังนั้นการยกมาตรฐานการสอนภาษาไทยให้สูงขึ้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเน้นในเรื่องวิธีสอนและการใช้วัสดุทัศนวัสดุประกอบการสอน

2.2 การจัดสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนควรเลือกครูที่มีความถนัดหรือเคยเรียนวิชาเอกหรือโทมาก่อน ข้อสำคัญต้องเป็นบุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชานี้ จึงจะทำให้การสอนได้ผล ดังนั้น ในการเลือกครูสอนวิชาภาษาไทย จึงต้องพิจารณาถึงความสมัครใจและคุณลักษณะดังกล่าวเป็นประการสำคัญ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไป

3.1 ทำการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ แต่ศึกษาเด็กในชั้นอื่น ๆ

3.2 ทำการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ โดยเพิ่มแบบทดสอบฉบับอื่น ๆ ที่อยู่ในแบบวิชาภาษาไทยเช่นกัน คือ คำศัพท์ ความหมายของคำ การใช้ภาษา ฯลฯ

3.3 ทำการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ แต่เปลี่ยนเป็นวิชาอื่น ๆ บ้าง

3.4 ทำการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้โดยออกไปทำในส่วนภูมิภาค

3.5 ทำการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้โดยเพิ่มจำนวนประชากรให้มากขึ้น

¹ ดวงพร เปรมโยธิน, "การศึกษาเกี่ยวกับการใช้วัสดุทัศนวัสดุประกอบการสอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเทศบาลจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2511," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513).